

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра романо-германських та східних мов

„ТВЕРДЖУЮ”
Проректор науково-методичної
діяльності

С.Б.Жильцов

20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексикологія
(німецька мова)

Напрямок підготовки 6.020303 Філологія (Мова і література (німецька))

Галузь знань 0203 Гуманітарні науки

Гуманітарний інститут

*Годили відповідают
робочому навчальному
плану об*

2014 – 2015

Робоча програма. Лексикологія (німецька мова) для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія (Мова і література (німецька)), галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 2014 року – 29 с.

Розробник: Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри романо-германських і східних мов.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романо-германських та східних мов
 Протокол від. “27” серпня 2014 року № 7

Завідувач кафедри романо-германських та східних мов

_____ Е. Лахтіонова, (К.М. Лахтіонова)

“ _____ ” _____ 20 ____ року

Схвалено методичною Вченою радою Гуманітарного інституту

Протокол від. “23” вересня 2014 року № 1

Вчений секретар

(Т.Л. Видайчук)

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра романо-германських і східних мов

“Затверджую”
Проректор науково-методичної
роботи

О.Б. Жильцов
20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛЕКСИКОЛОГІЯ
(НІМЕЦЬКА МОВА)**

напрямок підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література
(німецька)
галузь знань 0203 Гуманітарні науки
освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»
Гуманітарний інститут

2013–2014 рік

Робоча програма з дисципліни « Лексикологія » (німецька мова) для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська), галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 2013 року- 29 с.

Розробники: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри романно германських і східних мов Шапочкіна Ольга Володимирівна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романо-германських і східних мов

Протокол від. "11" жовтня 2013 року № 2

Завідувач кафедри романо-германських і східних мов

 (К.М. Лахтіонова)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту

Протокол від. "22" жовтня 2013 року № 2

Вчений секретар (Видайчук Т.Л.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

©Шапочкіна О.В., 2013 рік
©КУБГ, 2013 рік

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
4. ПРОГРАМА КУРСУ
5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
6. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА
8. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
9. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ
12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
14. ДОДАТКИ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс лексикології німецької мови є складовою частиною теоретичного курсу німецької мови, метою якого є системний виклад основних фактів словникового фонду мови. Курс лексикології передбачає вивчення таких тем: загальні аспекти сучасної лінгвістики, цілі та завдання лексикології сучасної німецької мови; слово та його морфемна структура; значення слова, зміна значення слова, типи значень, словотвір, типи та види словотвору як одного із джерел збагачення словникового складу мови; запозичення, типи, види запозичень; семантична класифікація слів; генетичний, історичний аналіз словникового фонду сучасної німецької мови; сталі сполучення слів фразеологічного та нефразеологічного характеру; проблеми лексико- та фразеографії сучасної німецької мови.

Провідна ідея курсу «Лексикологія» - поглиблення знань студентів про лексикологічні, семантичні і функціональні особливості мовних одиниць, які сприяють вдосконаленню навичок усної та письмової комунікації.

Курс «Лексикологія» має на меті ознайомити студентів з теоретичними основами лексикології і лексикографії; розвивати і удосконалювати навички практичного використання мовних одиниць у комунікативному процесі; готувати майбутніх вчителів іноземної мови до роботи з формування лексичних вмінь та навичок у учнів ЗОШ.

Завдання курсу: *методичні:* вивчення словникового фонду мови у діяхронічному та синхронічному аспектах; ознайомлення студентів з лексикою та фразеологією німецької мови як сукупністю слів, словотворчих елементів, фразеологічних моделей, які складають цілісну систему; вивчення словникового фонду мови з точки зору структури та семантики; *пізнавальні:* вивчення студентами словникового фонду мови в культурологічному аспекті; усвідомлення студентами суті мовних явищ іншої системи мови; вміння працювати з науковою літературою, вміння обробляти фактичний матеріал, тощо; *практичні:* розвиток та удосконалення навичок практичного використання словникового та фразеологічного складу мови; Вміння робити лексичний аналіз тексту (виявлення та розпізнавання словотворчих моделей німецької мови, семантичний аналіз словникового фонду мови).

По завершенню курсу студенти **повинні:**

- володіти сукупністю сучасних підходів до процесу ефективної комунікативної діяльності, використовуючи лексико-семантичні та стилістичні вимоги до норми сучасної німецької мови;
- осмислювати мовний матеріал з точки зору теоретично-мовних явищ і текстових явищ;

- вживати теоретичні положення семантики і лексикології при усній і письмовій комунікації;
- відібрати мовні засоби із урахуванням структурних, семантичних і лексикологічних особливостей;
- вміти правильно будувати мовленнєве повідомлення у залежності від структури і семантики вихідного тексту;
- вміти правильно реалізувати мовні норми в різних видах мовленнєвої діяльності, в різних комунікативних ситуаціях;
- вміло використовувати семантичні і лексикологічні особливості мовних одиниць при їх функціонуванні.

Прикладний характер курсу «Лексикологія» передбачає повторення практичного і теоретичного матеріалу, засвоєного під час практичних, семінарських занять, лекцій з лексикології, виконання вправ і завдань, спрямованих на закріплення вивченого.

Дисципліна «Лексикологія» є складовою загального курсу і має спільну з іншими дисциплінами (модулями) форму контролю. Курс читається німецькою мовою.

2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (німецька) (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Вчитель німецької мови та зарубіжної літератури	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>презентація</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 108		6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента - 36	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	год.
		Модульні	
		4 год.	год.
		Самостійна робота	
		36 год.	год.
Індивідуальні завдання: 4 год.			
Вид контролю: іспит/36			

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	пмк	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Теоретичні основи лексикології німецької мови						
Змістовий модуль 1. Лексикологія та її базові категорії.						
Тема 1. Слово як одиниця мови. Значення слова.	8	2			2	4
Тема 2. Парадигматичні та синтагматичні відношення у лексично-семантичній системі мови.	8	2	2			4
Тема 3. Семантична деривація.	9	2	2			5
Тема 4. Архаїзми та неологізми.	11	2	2	2		5
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6	2	2	18
Тема 5. Запозичення.	9	2			2	5
Тема 6. Словотвір.	9	2	2			5
Тема 7. Соціальна та територіальна стратифікація словникового запасу.	8	2	2			4
Тема 8. Фразеологія. Лексикографія.	10	2	2	2		4
Разом за змістовим модулем 2	36	8	6	2	2	18
Усього годин	72+36 =108	16	12	4	4	36

4. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1. Lexikologie und ihre Ausgangskategorien.

Лексикологія та її базові категорії.

Thema 1. Das Wort als sprachliches Zeichen. Die Wortbedeutung. Слово як одиниця мови. Значення слова.

- Lexikologie als Wissenschaft. Лексикологія як наука.
- Das Wort als Grundeinheit der Sprache. Слово як одиниця мови.
- Grundsätzliches zum Wort als sprachliches Zeichen. Слово як мовне позначення.
- Wortdefinition. Проблема визначення слова.
- Funktionen des Wortes. Функції слова.
- Wesensmerkmale des Wortes. Сутнісні ознаки слів.
- Arten der Wörter. Види слів.
- Bedeutung des Wortes. Значення слова.
- Die Motiviertheit der Wortbedeutung. Мотивоване значення слів.
- Typen der Wortbedeutung. Типологія значення слів.
- Sem- oder Komponentenanalyse der Wortbedeutung. Семантичний та компонентний аналіз значення слова.
- Polysemie und Homonymie. Полісемія та омонімія.

Thema 2. Paradigmatische und syntagmatische Beziehungen im lexisch-semantic System. Парадигматичні та синтагматичні відношення у лексично-семантичній системі мови.

- Paradigmatische Beziehungen im LSS. Парадигматичні відношення у лексично-семантичній системі німецької мови.
- Bedeutungsähnlichkeit/Bedeutungsgleichheit. Схожість та однотипність значення слова.
- Bedeutungsgegensatz. Протилежні за значенням слова.
- Bedeutungsüberordnung und –unterordnung. Значеннєва ієрархія.
- Semantische Felder. Семантичні поля.
- Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten. Синтагматичні відношення лексичних одиниць.

Thema 3. Bedeutungswandel (semantische Derivation). Семантична деривація.

- Ursachen des Bedeutungswandels. Підґрунтя зміни значення слова.
- Die Arten des Bedeutungswandels. Види зміни значення слова.
- Bedeutungserweiterung und Bedeutungsverengung. Розширення та звуження значення слова.

- Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung. Метафоризація власних назв.
- Metonymie. Метонімія.
- Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung. Збільшення та зменшення значення слова.
- Euphemismus. Евфемізм.
- Übertragung der Wortbedeutung (Hyperbel). Гіпербола.
- Litotes. Літота.

Thema 4. Archaismen und Neologismen. Архаїзми та неологізми.

- Archaismen. Архаїзми.
- Semantische Archaismen. Семантичні архаїзми.
- Historismen. Історизми.
- Formarchaismen. Формотворчі архаїзми.
- Bedeutungsarchaismen. Значеннєві архаїзми.
- Neologismen. Неологізми.

Змістовий модуль 2. Flußzustand und Ausbau des Wortschatzes. Розвиток та творення словникового запасу.

Thema 5. Entlehnung. Запозичення.

- Art und Form der Entlehnung. Види та форми запозичень.
- Assimilation der entlehnten Wörter. Асиміляція запозичених слів.
- Linguistische Ursachen der Entlehnung. Лінгвістичне підґрунтя запозичень.
- Sozial-historische Ursachen der Entlehnung. Соціально-історичні підґрунтя запозичень.
- Klassifikation der entlehnten Wörter . Класифікація запозичень.
- Purismus. Пуризм.

Thema 6. Wortbildung. Словотвір.

- Grundbegriffe der Wortbildung .Основні категорії словотвору.
- Ableitung (Derivation). Деривація.
- Suffigierung. Суфіксація.
- Präfigierung. Префіксація.
- Präfixal-suffixale Ableitung. Префіксально-суфіксальна афіксація.
- Affixlose Ableitung (implizite Ableitung). Імплицитна афіксація.
- Zusammensetzung (Komposita). Явище основоскладання.
- Determinative Komposita. Детерміновані складні іменники.

- Nichtdeterminative Komposita. Не детерміновані складні іменники.
- Zusammenrückungen. Ускладнені слова.
- Zusammenbildungen. Складні слова.
- Abkürzungen. Скорочення.
- WBK mit Halbaffixen und frequenten Komponenten. Словотворчі конструкції та фреквентні компоненти.
- Wortbildungskonstruktionen als Okkasionalismen. Словотворчі конструкції - okazionalizmi.

Thema 7. Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes. Соціальна та територіальна стратифікація словникового запасу.

- Soziale Stratifikation. Поняття соціальної стратифікації.
- Fachwortschätze. Професійний словниковий запас.
- Gruppenspezifische Wortschätze. Специфічний за груповим розподілом словникові мінімуми.
- Territoriale Schichtung des deutschen Wortschatzes. Територіальний розподіл німецького словникового складу.

Thema 8. Phraseologie. Lexikographie. Фразеологія. Лексикографія.

- Klassifikation von stehenden Wortverbindungen. Класифікація усталених словосполучень.
- Phraseologismen. Фразеологізми.
- Subklasse „phraseologische Einheiten“. Підклас «фразеологічні єдності».
- Subklasse „Festgeprägte Sätze“. Підклас «Усталені речення».
- Subklasse „Phraseologische Verbindungen“. Підклас «фразеологічні сполуки».
- Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs. Усталені словникові комплекси нефразеологічного типу.
- Phraseologisierte Verbindungen. Фразеологічні сполуки.
- Modellierte Bildungen. Модельовані утворення.
- Die festen analytischen Verbalverbindungen. Сталі аналітичні вербальні єдності.
- Typisierte grammatisch-stilistische Konstruktionen. Типізовані граматично-стилістичні конструкції.
- Lexikalische Einheiten. Лексичні єдності.
- Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate). Афоризми та цитати.
- Phraseologische Synonymie . Фразеологічна синонімія.
- Grundbegriffe der Lexikographie . Основні положення лексикографії.
- Typologie der Wörterbücher .Типологія словників.
- Wörterbücher. Словники.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 108 год., лекції - 16 год., семінарські заняття- 12 год., самостійна робота- 36 год.,
індивідуальна робота- 4 год., модульний контроль – 4 год, екзамен –36 год.

6.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Lexikologie und ihre Ausgangskategorien				Fließzustand und Ausbau des Wortschatzes			
Теми лекцій	Das Wort als sprachliches Zeichen. Die Wortbedeutung.	Paradigmatische und syntagmatische Beziehungen im lexisch-semantic System.	Bedeutungswandel (semantische Derivation).	Archaismen und Neologismen.	Entlehnung	Wortbildung	Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes	Phraseologie. Lexikographie.
Присутність на лекції	1	1	1	1	1	1	1	1
Теми семінарів	Семінар 1.	Семінар 2.	Семінар 3.		Семінар 4.	Семінар 5.	Семінар 6.	
Кількість балів за присутність на семінарі	1	1	1		1	1	1	
Виконання самостійної роботи	5		5 x2			5		
Робота на семінарських заняттях	10	10	10	10	10	10	10	10
Модульний контроль	25				25			
Написання реферату	15							
ІНДЗ	30							
Загальна кількість балів	189							

6. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Das Wort als sprachliches Zeichen. Die Wortbedeutung.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lexikologie als Wissenschaft. 2. Das Wort als Grundeinheit der Sprache. 3. Grundsätzliches zum Wort als sprachliches Zeichen. 4. Wortdefinition . 5. Funktionen des Wortes. 6. Wesensmerkmale des Wortes. 7. Arten der Wörter. 8. Bedeutung des Wortes. 9. Die Motiviertheit der Wortbedeutung. 10. Typen der Wortbedeutung. 11. Sem- oder Komponentenanalyse der Wortbedeutung. 12. Polysemie und Homonymie. <p><i>Література: основна -1 (с.4-14); 2 (с. 17-63) ; додаткова -1-3 .</i></p>	2
2	<p>Paradigmatische und syntagmatische Beziehungen im lexisch-semantischen System.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paradigmatische Beziehungen im LSS. 2. Bedeutungsähnlichkeit/Bedeutungsgleichheit. 3. Bedeutungsgegensatz. 4. Bedeutungsüberordnung und –unterordnung . 5. Semantische Felder. 6. Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten. <p><i>Література: основна – 1 (с.17-23); 2 (с.86-116) ; додаткова -1-3 .</i></p>	2
3	<p>Bedeutungswandel (semantische Derivation). Archaismen und Neologismen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ursachen des Bedeutungswandels. 2. Die Arten des Bedeutungswandels. 3. Bedeutungserweiterung und Bedeutungsverengung. 4. Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung. 5. Metonymie. 	2

	6. Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung. 7. Euphemismus. 8. Übertragung der Wortbedeutung (Hyperbel). 9. Litotes. 10. Archaismen. 11. Semantische Archaismen. 12. Historismen. 13. Formarchaismen. 14. Bedeutungsarchaismen. 15. Neologismen. <i>Литература: основна -1 (с.26-38); 2 (с.180-190) ; додаткова -1-3 .</i>	
4	Entlehnung. Wortbildung. 1. Art und Form der Entlehnung. 2. Assimilation der entlehnten Wörter. 3. Linguistische Ursachen der Entlehnung. 4. Sozial-historische Ursachen der Entlehnung. 5. Klassifikation der entlehnten Wörter . 6. Purismus. 7. Grundbegriffe der Wortbildung . 8. Ableitung (Derivation). 9. Suffigierung. 10. Präfigierung. 11. Präfixal-suffixale Ableitung. 12. Affixlose Ableitung (implizite Ableitung). 13. Zusammensetzung (Komposita). 14. Determinative Komposita. 15. Nichtdeterminative Komposita. 16. Zusammenrückungen. 17. Zusammenbildungen. 18. Abkürzungen. 19. WBK mit Halbaffixen und frequenten Komponenten. 20. Wortbildungskonstruktionen als Okkasionalismen. <i>Литература: основна -1 (с.40-62); 2 (с.190-215) ; додаткова - 1-3.</i>	2
5	Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes.	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Soziale Stratifikation. 2. Fachwortschätze. 3. Gruppenspezifische Wortschätze. 4. Territoriale Schichtung des deutschen Wortschatzes. <p><i>Литература: основна -1 (с.65-70); 2 (с.209-215) ; додаткова -1-3 .</i></p>	
6	<p>Phraseologie. Lexikographie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klassifikation von stehenden Wortverbindungen. 2. Phraseologismen. 3. Subklasse „phraseologische Einheiten“. 4. Subklasse „Festgeprägte Sätze“. 5. Subklasse „Phraseologische Verbindungen“ . 6. Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs. 7. Phraseologisierte Verbindungen. 8. Modellerte Bildungen. 9. Die festen analytischen Verbalverbindungen. 10. Typisierte grammatisch-stilistische Konstruktionen. 11. Lexikalische Einheiten. 12. Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate). 13. Phraseologische Synonymie . 14. Grundbegriffe der Lexikographie . 15. Typologie der Wörterbücher . 16. Wörterbücher. <p><i>Литература: основна -1 (с.72-79); 2 (с.217-236) ; додаткова -1-3 .</i></p>	2
	Разом	12 год.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Студентам на вибір пропонується написання реферату або складання термінологічного глосарію до зміст у вивчених тем.

ЗАВДАННЯ 1.

Самостійно скласти *термінологічний глосарій* з курсу та вивчити його напам'ять. Кількість термінів до 300 слів. Вивчити укладену термінологію з курсу.

Вимоги до термінологічного глосарію:

- терміни подавати у алфавітному порядку;
- розподілити терміни у відповідності із темами, що вивчаються;
- позначати артикль та множину іменників;
- зазначити переклад терміну українською мовою в дужках;
- тлумачення терміну зазначити німецькою мовою.

Карта самостійної роботи студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Складання термінологічного глосарію та вивчення термінів до лекцій 1-2	9
2	Складання термінологічного глосарію та вивчення термінів до лекцій 3-4	9
3	Складання термінологічного глосарію та вивчення термінів до лекцій 5-6	9
4	Складання термінологічного глосарію та вивчення термінів до лекцій 7-8	9
	Разом	36 год.

ЗАВДАННЯ 2.

Реферат з дисципліни “Лексикологія ” виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання.

Виконання, оформлення та захист реферату здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Тематика рефератів обирається студентами за перший або за другий змістовні модулі.

Рекомендований список тем рефератів з дисципліни «Лексикологія сучасної німецької мови»

Модуль 1

1. Das Wort als Grundeinheit der Sprache. Wortdefinition. Funktionen des Wortes. Arten der Wörter.
2. Bedeutung des Wortes. Die Motiviertheit der Wortbedeutung. Typen der Wortbedeutung. Komponentenanalyse der Wortbedeutung. Polysemie und Homonymie.
3. Paradigmatische Beziehungen im lexisch-semantischen System. Synonymie. Grundtypen der Bedeutungsbeziehungen im Wortschatz. Bedeutungsähnlichkeit. Arten von Synonymen.
4. Bedeutungsgegensatz (Antonymie). Semantische Felder. Arten von Antonymen. Wortfelder. Klassifikation der Wortfelder.
5. Bedeutungswandel. Ursachen des Bedeutungswandels. Die Arten des Bedeutungswandels. Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung.

Модуль 2

6. Archaismen und Neologismen. Klassifikation der Archaismen. Entstehen von Neologismen. Klassifikation der Neologismen.
7. Entlehnung. Art und Form der Entlehnung. Linguistische Ursachen der Entlehnung. Sozial-historische Ursachen der Entlehnung. Klassifikation der entlehnten Wörter.
8. Wortbildung. Wortbildungsarten. Grundbegriffe der Wortbildung. Ableitung. Zusammensetzung. Abkürzungen. Okkasionalismen.
9. Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes. Erscheinungsformen der deutschen Sprache. Sonderlexik. Fachwortschätze.
10. Phraseologie. Klassifikation von stehenden Wortverbindungen. Allgemeines. Klassifikation von Phraseologismen. Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs.

Критерії оцінювання реферату

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Складання плану реферата	1
2.	Аналіз сутності та змісту першоджерел	2
3.	Виклад фактів в логічній послідовності	5
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план,	3

	вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	
5.	Орфоепічна та орфографічна грамотність тексту	2
6.	Наявність додатків (схеми, таблиці, діаграми, графіки тощо)	1
7.	Наявність у тексті посилань, цитат, крилатих висловів, сентенцій тощо.	1
Разом		15 балів

8. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Підготовка презентації з використанням смарт-дошки (обсяг презентації – 10-15 слайдів):

Тематика презентацій з дисципліни «Лексикологія сучасної німецької мови»:

1. Lexikologie als Wissenschaft (Gegenstand, Probleme, Bestandteile). Лексикологія як наука (предмет, проблеми, основні категорії).
2. Ableitung in der deutschen Sprache. Афіксація у німецькій мові.
3. Der Wortschatz als Gegenstand der Lexikologie. Словниковий мінімум як предмет лексикології.
4. Das Wesen und die Funktionen der Euphemismen. Сутність та функції евфемізмів.
5. Das Wort als Gegenstand der Lexikologie. Слово як предмет лексикології.
6. Hauptwege der Bereicherung des deutschen Wortschatzes. Основні шляхи поповнення словникового запасу.
7. Das Wesen und die Funktionen der Archaismen. Сутність та функції архаїзмів.
8. Wortbildung. Словотворення.
9. Das Wesen und die Funktionen der Metonymie. Сутність та функції метонімії.
10. Entlehnung. Запозичення.
11. Das Wesen und die Funktionen der Metaphern. Сутність та функції метафори.
12. Bedeutungswandel. Зміна значення слова.
13. Das Wesen und die Funktionen der Neologismen. Сутність та функції неологізмів.
14. Paradigmatische Beziehungen in der Lexik. Парадигматичні відношення у лексиці.
15. Das Wesen und die Funktionen der Synonyme. Сутність та функції синонімії.
16. Syntagmatische Beziehungen in der Lexik. Синтагматичні відношення у лексиці.
17. Das Wesen und die Funktionen der Hyperbel und Litotes. Сутність та функції гіпербол та літот.
18. Die Wortbedeutung. Значення слова.
19. Berufslexik. Termini. Професійна лексика. Терміни.
20. Soziale Differenzierung der deutschen Sprache. Соціальна диференціація німецької мови.
21. Das Wesen und die Funktionen der Homonyme. Сутність та функції омонімів.
22. Territoriale Differenzierung der deutschen Sprache. Територіальна диференціація у німецькій мові.
23. Das Wesen und die Funktionen Hypo- Hyperonymie. Сутність та функції гіпо- та гиперонімії.
24. Phraseologie in der deutschen Sprache. Фразеологія у німецькій мові.
25. Abkürzung, innere Wortbildung, Übergang einer Wortart in eine andere. Скорочення, внутрішній словотвір. Перехід із однієї частини мови у іншу.

26. Lexikographie: Theoretische Aspekte. Лексикографія: теоретичний аспект.
27. Erweiterung/Verengung, Verbesserung /Verschlechterung der Bedeutung. Розширення, звуження, покращання та погіршення значення слів.
28. Existenzformen der deutschen Gegenwartssprache. Екзистенціальні форми у сучасній німецькій мові.
29. Gruppensprache. Argot. Мови різних соціальних груп – арго.

Карта індивідуального завдання студента

<i>Вид ІНДЗ</i>	<i>Академічний контроль</i>	<i>Бали</i>	<i>Термін виконання (місяці)</i>
Підготовка презентації	Захист ІНДЗ	30 балів	травень

Критерії оцінювання індивідуального завдання

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Дотримання плану презентації	2
2.	Мовна правильність оформлення презентації	3
3.	Інформативність викладеного матеріалу	2
4.	Представлення на другому слайді 15 нових слів з перекладом	3
5.	Змістовність, чіткість, мовна правильність усного представлення презентації	8
6.	Використання нової лексики при усному представленні презентації	3
7.	Наявність завдань для аудиторії	3
8.	Наявність ілюстрацій, фото тощо	2
9.	Орфоепічна та орфографічна грамотність	2
10.	Використання в презентації аудіофайлів	2
Разом		30 балів

Шкала оцінювання індивідуального завдання

Рівень виконання	Кількість балів	Оцінка за традиційною системою
Високий	24-30	Відмінно
Достатній	16-23	Добре
Середній	8-15	Задовільно
Низький	0-7	Незадовільно

9. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів денної форми навчання має наступну структуру:

1. Поточний контроль: усне опитування; тестування; дискусія.
2. Підсумковий контроль: модульна контрольна робота; захист ІНДЗ; езамен.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Робота на семінарських заняттях	10	6	60
4.	ІНДЗ	30	1	30
5.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	4	20
6.	Написання реферату	15	1	15
7.	Модульні контрольні тести	25	2	50
	Максимальна кількість балів		189	
	Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів		3,2	

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Метод лекцій, виконання творчих завдань (ІНДЗ), пошук в Інтернеті, метод перекладу автентичних джерел, використання комп'ютерних технологій, метод синхронного перекладу, тестування, робота з літературою, використання комп'ютерних технологій.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- Авторські конспекти лекцій з дисципліни «Лексикологія»;
- Авторський глосарій до лекційного курсу з дисципліни «Лексикологія»;
- Навчальна та робоча навчальна програми з дисципліни «Лексикологія»;
- Роздаткові матеріали до лекцій та семінарських занять;
- Презентації лекційного курсу «Лексикологія» у форматі PowerPoint;
- Модульні контрольні тести з курсу «Лексикологія»;
- Пакет екзаменаційних матеріалів з курсу «Лексикологія».

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Лексикология немецкого языка: Учебно-методическое пособие / Сост. С.М.Хантимиров. – Уфа: Изд-во БГПУ, 2002. – 29с.
2. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 416 с.

Допоміжна

1. Солдатова С. М., Ковбасюк Л. А., Романова Н. В., Хмельковська С. В., Богдан А. М., Хаустович М. В., Гоштанар І. В., Діденко Н. В., Ізмайлова О. А., Ординська О. О. Навчальний посібник з німецької мови для студентів спеціальності «ПМСО. Мова та література (німецька)» екстернатної форми навчання. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – 188 с.
2. Солодилова І.А. Лексикология немецкого языка: Учебное пособие для студентов III курса - Оренбург: ГОУ ОГУ, 2004. – 114с.
3. Lexikologie der deutschen Sprache (Deutsch als zweites Fach)Vortragkurs: L.P.Witališ, B.W.Maksymčuk, W.T.Sulym Nationale Iwan-Franko-Universität Lwiw, Lehrstuhl für Deutsche Philologie, Lwiw – 2005.

13. Інформаційні ресурси

1. lingua.lnu.edu.ua/english/Lexikologie-dem.pps
2. nats-www.informatik.uni-hamburg.de/.../Pfeiff
3. www.germanistika.net/wp.../lexikologie.pdf
4. www.durov.com/.../Leksikologiya_3_kurs_ekz
5. de.scribd.com/.../LEXIKOLOGIE-der-dt-Sprac
6. wolodinatata.blogspot.com/
7. www.twirpx.com/file/1095401/
8. web.vu.lt/.../Lexikologie_-_II.-Sitzung-2012.p
9. glossar.schneider-ret.de/artikel/lexikologie.htm
10. podelise.ru/docs/70314/index-4702-1.html
11. www-gewi.uni-graz.at/.../Lexikologie/
12. www.atesman.info/.../Deutsche%20Lexikologie

14.ДОДАТКИ

Орієнтовні питання на екзамен

• Lexikologie als Wissenschaft. • Grundsätzliches zum Wort als sprachliches Zeichen. • Wortdefinition. • Funktionen des Wortes. • Wesensmerkmale des Wortes. • Arten der Wörter. • Bedeutung des Wortes. Allgemeines. • Die Motiviertheit der Wortbedeutung. • Typen der Wortbedeutung. • Sem- oder Komponentenanalyse der Wortbedeutung. • Polysemie und Homonymie. • Paradigmatische Beziehungen im lexisch-semantic System. • Bedeutungsähnlichkeit/Bedeutungsgleichheit. • Bedeutungsgegensatz. • Bedeutungsüberordnung und –unterordnung. Semantische Felder. • Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten. • Ursachen des Bedeutungswandels. • Die Arten des Bedeutungswandels. • Bedeutungserweiterung und Bedeutungsverengung. • Metaphorische Übertragung der Namensbezeichnung. • Metonymie. • Wertsteigerung und Wertminderung der Bedeutung. • Euphemismus. • Übertragung der Wortbedeutung (Hyperbel). Litotes. • Semantische Archaismen. • Historismen. Formarchaismen. Bedeutungsarchaismen. • Neologismen. • Art und Form der Entlehnung. • Assimilation der entlehnten Wörter. • Linguistische Ursachen der Entlehnung. • Sozial-historische Ursachen der Entlehnung. • Klassifikation der entlehnten Wörter. • Purismus. • Grundbegriffe der Wortbildung.	• Ableitung (Derivation). • Suffigierung. • Präfigierung. • Präfixal-suffixale Ableitung. • Affixlose Ableitung (implizite Ableitung). • Zusammensetzung (Komposita). Determinative Komposita. • Nichtdeterminative Komposita. Zusammenrückungen. Zusammenbildungen. • Abkürzungen. • WBK mit Halbaffixen und frequenten Komponenten. • Wortbildungskonstruktionen als Okkasionalismen. • Die soziale und territoriale Stratifikation des deutschen Wortschatzes. Allgemeines. • Soziale Stratifikation. • Fachwortschätze. • Gruppenspezifische Wortschätze. • Territoriale Schichtung des deutschen Wortschatzes. • Phraseologie. Allgemeines. • Klassifikation von stehenden Wortverbindungen. • Phraseologismen. Subklasse „phraseologische Einheiten“. • Subklasse „Festgeprägte Sätze“. • Subklasse „Phraseologische Verbindungen“. • Feste Wortkomplexe nicht phraseologischen Typs: Phraseologisierte Verbindungen. • Modellerte Bildungen: Feste analytische Verbalbildungen. • Typisierte grammatisch-stilistische Konstruktionen. • Lexikalische Einheiten. Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate) • Phraseologische Synonymie. • Lexikologie, Allgemeines. Grundbegriffe der Lexikographie. • Typologie der Wörterbücher.

BEISPIELLISTE

TERMINUS	BEISPIEL
substantivische Homonyme	<i>der Erbe – das Erbe</i>
Zusammenfallende Homonyme	<i>der Kiefer – die Kiefer</i>
Verbale Homonyme	<i>schaffen – schuf – geschaffen</i>
Substantivische Homonyme	<i>die Mutter (мать) – die Mütter (Pl.) die Mutter (зайка) – die Muttern (Pl.)</i>
Homoformen	<i>der Laut – laut der Morgen – morgen</i>
Homographie	<i>der August (месяц август) August – имя собственное Август</i>
Homophone	<i>das Lied – das Lid</i>
Synonyme	<i>Radio – Rundfunk, Coupe – Abteil Lohn – Gehalt – Gage Bahnsteig – Perron, Ergebnis – Resultat</i>
Antonyme	<i>Liebe – Haß, jeder – keiner, Möglichkeit – Unmöglichkeit</i>
Metapher	<i>Hund „gemeiner Kerl“, Fuchs „listiger Mensch“, Esel „dummer Mensch“, Schwein „schmutziger Kerl“, büffeln, oxsen „strumpfsinnig lernen“; bittere Worte, süßer Ton, trockene Worte, harte Stimme</i>
Methonymie	<i>er ist ein kluger Kopf statt kluger Mensch die ganze Schule anstatt Schüler, die ganze Welt klatschte Beifall</i>
Euphemismus	<i>himmlischer Richter(gott) dichten, phantasieren (lügen) lange Finger haben (stehlen)</i>
Hyperbel	<i>eine Welt von Gedanken, tausend Dank, vor Langeweile sterben</i>
Litotes	<i>zu einer Tasse Tee einladen, zu einem Löffel Suppe einladen; im Augenblick kommen</i>
Archaismen	<i>das Gestade = die Küste, die Minne = die Liebe, das Gewand = das Kleid, die Muhme = die Tante, der Born = die Quelle, das Geziefer = das Ungeziefer</i>
Historismen	<i>Armbrust, Minnisänger, Spieß (копьё, пика), Lanze (копьё, пика), Harnisch (рыцарский панцирь, латы), Kurfürst</i>
Neologismen	<i>Ausländerbeauftragte, Beziehungsstress, Billigjob, Doppelpaß, Eineurostück, Erwerbsbiographie, Euroland, Konvergenzkriterium, Müllvermeidung, Nachwendezeit, Trendscout, Vor-Ort-Service und so weiter; Backslash, Bildschirmschoner, browsen, chatten, Electronic Commerce, E-Mail, Hotline, Internetcafe, mailen, Website;</i>

	<i>Bezahlfernsehen, Blockbuster, Boygroup, Remix, Nachrichtenkanal, Trash, Unterbrecherwerbung; Beachvolleyball, Bodydrill, Cargohose, cruisen, Körperkult, Milleniumsfeier, Push-up-BH</i>
Neuwörter	<i>Trend, file, server, modem, user</i>
Neuprägungen	<i>textbar, Kultfilm, Kulturautor, Kult-Auto, Kultgetränk, Kultbuch, kultig</i>
Neubedeutungen	<i>geschockt, Allergie, allergisch</i>
Römische Entlehnungen	<i>Kopf, Spiegel, Kaiser, Kampf, Markt, Münze, Brief, schreiben, Arzt, Straße, Platz, Mauer, Kerker, Keller, Turm, Ziegel, Wein, Birne, Kirsche, Kohl, Pflanze, Frucht, Kochen, Speise, Butter, Essig, Öl</i>
Entlehnungen des Lateins des Christentums	<i>Kirche, Schule, Kreuz, Orgel, Abt, Mönch, Nonne, Priester, opfern, Engel</i>
französische Entlehnungen	<i>Abenteuer, blond, fehlen, fein, Manier, Lanze, Panzer, Reim, Palast, Preis, turnieren</i>
niederländische Entlehnungen	<i>Süden, Düne, Stoff, Börse, Unkosten, Gilde, Stockfisch</i>
italienische Entlehnungen	<i>Netto, Konto, Brutto, Kasse, Kredit, Bankrott, Muster, Golf, Kompaß, Fregatte, Galeere, Kapitän</i>
slawische Entlehnungen	<i>Peitsche, Petschaft, Haubitze, Pistole, Säbel, Knute, Gurke</i>
arabische Entlehnungen	<i>Alchimie, Algebra, Alkohol, Arsenal, Atlas, Azimut, Balsam, Beduine, Elexier, Emir, Fakir, Gamasche, Gaselle, Giraffe, Harem, Islam, Kaffee, Kamel, Maske, Matratze, Moschee, Rasse, Sirup, Sultan, Watte, Ziffer</i>
persische Entlehnungen	<i>Basar, Benzin, Diwan, Jasmin, Karawane, Paradies, Schach, Schal, Spinat, Teppich, Tiger, Tulpe, Turban</i>
indische Entlehnungen	<i>Aloe, Dschungel, Korral, Nirwana, Panther, Pfau, Pfeffer, Reis, Pyjama, Saphir, Schakal, Smaragd</i>
malaysche Entlehnungen	<i>Atoll, Bambus, Kakadu, Orang-Utan, tabu, tätowieren</i>
chinesische Entlehnungen	<i>Taifun, Tamtam, Tee</i>
afrikanische Entlehnungen	<i>Banane, Baobab, Basalt, Gnu, Gorilla, Schimpanse, Tsetse (Fliege)</i>
amerikanische Entlehnungen	<i>Cojote, Jaguar, Kakao, Kannibale, Kautschuk, Kolibri, Savannen, Schokolade, Tabak, Ananas, Orkan, Totem</i>
australische Entlehnungen	<i>Bumerang, Känguruh</i>
Englische Entlehnungen	<i>Internet, chatten, Handy, Hotline, Homestory, Trendscout, Callcenter, browsen, Callingcard, Electronic Commerce, E-mail, mailen, Newsgroup, Pager, Website, Boygroup, Blockbuster, Mystery, Trash, Bodydrill, cruisen, babysitten</i>
russische Entlehnungen	<i>Samowar, Wodka, Balalaika, Trojka</i>
Purismus	<i>Augenblick statt Moment, Heer – Armee, Verfasser – Autor, Bücherei – Bibliothek, Gesichtskreis – Horizont, Grundstein – Fundament, Nachruf – Nekrolog</i>
Fachwortschätze	<i>Phonem, Morphem, Satz, Präteritum, Umlaut, Semasiologie, Bedeutungswandel, Substantiv, Adjektiv, Verb</i>
Gruppenspezifische Wortschätze	<i>In der Soldatensprache nennt man Maschienengewehr Mußspritze, Stottertante, Tippmamsel, Bomben – Eier, schwere Granate – Koffer, Militärarzt – Knochenschuster, Pflasterschmierer, Aspirinhengst, Karbolstrategie, Beinsäger. In der Schülersprache wird Lehrer „Pauker“</i>

	<i>genannt, Mathematik – Mathe, Schule – Penne, vorsagen – spiken, Direktor – Direx, Gymnasiast – Gymnast und so weiter</i>
Territoriale Schichtung	<i>Sonnabend – Samstag (südd.), Fleischer – Metzger (südd.), Dorf – Dorp (nordd.) So sagt man in Österreich statt des Wortes Schrank – Kasten, Januar – Jänner, Aprikose – Marille, Tomate – Paradeiser, Abitur – Matura, Würstchen – Würstel. In der Schweiz sagt man statt des Wortes Schrank – Kasten, gut – wäg</i>
Verbale Phraseologismen	<i>den Mund halten (молчать), Schwein haben (быть удачливым), einen Affen an jemandem gefressen haben (очень любить кого-то), ins Graß beißen (умереть), Schicht machen (кончить работу), den Laden machen (удачно что-то сделать)</i>
Die substantivischen Phraseologismen	<i>altes Haus (дружице), stilles Wasser (тихоня)</i>
Die adverbialen Phraseologismen	<i>wie zwei Tropfen Wasser „vollkommen gleichen“,essen wie ein Spatz „sehr wenig essen“</i>
„Festgeprägte Sätze“	<i>Das sind zweierlei Stiefel „das sind ganz verschiedene Dinge“; So schnell schießen die Preußen nicht „so schnell geht das nicht“; „man muß Geduld haben“, Alles in Butter „alles ist in bester Ordnung“; Ach, du Schreck!</i>
„Phraseologische Verbindungen“	<i>kalte Miete „Miete ohne Heizungskosten“, blinder Schuß „ungezielter Schuß“, blinder Passagier „ein reiseunberechtigter Passagier“. Dabei ist es unmöglich die Wortstellung zu ändern zum Beispiel: der Passagier ist blind, die Miete ist kalt</i>
Lexikalische Einheiten	<i>die Bundesrepublik Deutschland, der Ferne Osten, die Europäische Union, die Christlich-demokratische Union</i>
Geflügelte Worte (Aphorismen und Zitate)	<i>lakonische Antwort, den Gordischen Knoten lösen (aus dem klassischen Altertum); Perlen vor die Säue werfen; jemandem ein Dorn im Auge sein, seine Hände in Unschuld waschen (aus der Bibel); den Rubikon überschreiten (geschichtlich motiviert); Sturm und Drang (Klinger), der rote Faden (Goethe); Umwertung aller Werte (Keller) (aus Werken von Schriftstellern und Gelehrten)</i>

Робоча програма навчального курсу

**“ЛЕКСИКОЛОГІЯ
(німецька мова)”**

Укладач: Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри романо-германських та східних мов Київського університету
імені Бориса Грінченка

Лексикологія (німецька мова). Робоча програма навчальної дисципліни /
Укладач О.В. Шапочкіна– К.: Київський університет імені Бориса Грінченка,
2014. – 29 с.